

Johdatus stokastiikkaan

Harjoitus 6

To 25.2.10 klo 16–18 (MaD 380)

- (1) Olkoon $(\Omega, \mathcal{F}, \mathbb{P})$ todennäköisyysavaruus ja $f, g : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ satunnaismuuttujia siten, että

$$f = \sum_{i=1}^n a_i \mathbb{1}_{A_i} \quad \text{ja} \quad g = \sum_{j=1}^m b_j \mathbb{1}_{B_j},$$

missä $a_i, b_j \in \mathbb{R}$ ja $A_i, B_j \in \mathcal{F}$. Oletetaan, että $\{A_1, \dots, A_n\}$ ja $\{B_1, \dots, B_m\}$ ovat riippumattomia ($\mathbb{P}(A_i \cap B_j) = \mathbb{P}(A_i)\mathbb{P}(B_j)$ kaikille i, j). Osoita, että

$$\mathbb{E}fg = \mathbb{E}f\mathbb{E}g.$$

- (2) Olkoon $(\Omega, \mathcal{F}, \mathbb{P})$ todennäköisyysavaruus ja $A_1, A_2, \dots \in \mathcal{F}$. Osoita, että

- (a) $\liminf_{n \rightarrow \infty} (\mathbb{1}_{A_n}(\omega)) = (\mathbb{1}_{\liminf_{n \rightarrow \infty} A_n})(\omega)$ kaikille $\omega \in \Omega$, ja
(b) $\limsup_{n \rightarrow \infty} (\mathbb{1}_{A_n}(\omega)) = (\mathbb{1}_{\limsup_{n \rightarrow \infty} A_n})(\omega)$ kaikille $\omega \in \Omega$.

- (3) Osoita luennon lauseen 3.2.1. kohta (4).

- (4) Osoita luennon lauseen 3.2.1. kohta (5).

Vihje tehtäviin (3) ja (4): Tarvittaessa voit hakea vauhtia monisteen sivulta 83.

- (5) Olkoon $((0, 1], \mathcal{B}((0, 1]), \lambda)$ todennäköisyysavaruus ja

$$f(x) := \begin{cases} 1 & \text{irrationaalisille } x \in (0, 1] \\ \frac{1}{x} & \text{rationaalisille } x \in (0, 1] \end{cases}$$

Laske $\mathbb{E}f$.

- (6) Osoita luennon lauseen 3.2.3. kohta (2).